

Obrazy z dějin

● Úvodní část

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Název:	Obrazy z dějin
Autor:	Mgr. Zdeňka Kokešová, Mgr. Kamila Strejčková, Lucie Jiraňová, Mgr. Jana Ištuková
Ilustrace:	Pokud není uvedeno jinak, veškeré ilustrace zveřejněné v tomto díle jsou autorským dílem Zdeňky Študlarové.
Fotodokumentace:	Pokud není uvedeno jinak, veškerá fotodokumentace zveřejněná v tomto díle je autorským dílem Mgr. Zdeňky Kokešové, Mgr. Kamily Strejčkové a Lucie Jiraňové.
Texty:	Pokud není uvedeno jinak, veškeré texty zveřejněné v tomto díle jsou autorským dílem nebo vlastním převyprávěním Mgr. Zdeňky Kokešové a Mgr. Kamily Strejčkové.

Celý vzdělávací program je ve formátu PDF/A (lze vybrat text a dále s ním pracovat).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OBSAH:

Obrazy z dějin

1	Vzdělávací program a jeho pojetí	4
1.1	Základní údaje	4
1.2	Anotace programu	5
1.3	Cíl programu	6
1.4	Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu	6
1.5	Forma	7
1.6	Hodinová dotace	7
1.7	Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny	7
1.8	Metody a způsoby realizace	7
1.9	Obsah–přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace	8
1.10	Materiální a technické zabezpečení	10
1.11	Plánované místo konání	10
1.12	Způsob vyhodnocení realizace programu v období po ukončení projektu	10
1.13	Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu	11
1.14	Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití	12

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1 Vzdělávací program a jeho pojetí

1.1 Základní údaje

Výzva	Budování kapacit pro rozvoj škol II
Název a reg. číslo projektu	Vzděláváme společně, CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008202
Název programu	Obrazy z dějin
Název vzdělávací instituce	MAS Šumavsko, z.s. Městská knihovna Prachatice Základní škola Prachatice, Národní 1018 Základní škola Prachatice, Vodňanská 287 Základní škola Prachatice, Zlatá stezka 240 Základní škola Prachatice, Zlatá stezka 387
Adresa vzdělávací instituce a webová stránka	MAS Šumavsko, z.s., Archiváře Teplého 102, 387 06 Malenice www.massumavsko.cz Městská knihovna Prachatice, Husova 71, Prachatice I, 383 01 Prachatice www.knih-pt.cz Základní škola Prachatice, Národní 1018, Národní 1018, Prachatice II, 383 01 Prachatice www.narodka.cz Základní škola Prachatice, Vodňanská 287, Vodňanská 287, Prachatice II, 383 01 Prachatice www.vodnanka.cz Základní škola Prachatice, Zlatá stezka 240, Zlatá stezka 240, Prachatice II, 383 01 Prachatice www.zlatastezka.cz Základní škola Prachatice, Zlatá stezka 387, Prachatice II, Zlatá stezka 387, 383 01 Prachatice www.zsprachatice.cz
Kontaktní osoba	Martin Rek
Datum vzniku finální verze programu	31. 5. 2021

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Číslo povinně volitelné aktivity výzvy	4
Forma programu	Prezenční
Cílová skupina	3.–5. ročník ZŠ
Délka programu	20 vyučovacích hodin
Zaměření programu (tematická oblast, obor apod.)	Spolupráce škol, školských zařízení a ostatních organizací a institucí jako center vzdělanosti a kulturně-společenského zázemí v obci, spolupráce škol a školských zařízení s knihovnami, muzei a dalšími organizacemi a institucemi, vytváření atraktivní nabídky akcí a programů zacílených na děti a mládež kulturními a paměťovými institucemi na venkově a v menších obcích, využívání potencionálu sítě knihoven a případně i jiných kulturních institucí jako přirozených komunitních center v obcích. Poznávání tradic a kultur a uchování si vztahu k vlastní identitě, kultuře, tradicím a jazyku a podpora zájmu dětí a mládeže o specifika vlastního regionu, včetně tradic a zvyků většinové společnosti i sociálních, etnických a kulturních menšin, podpora vzdělávacích projektů zaměřených na poznávání historie, tradic a kultury.
Tvůrci programu	MAS Šumavsko, z.s. Městská knihovna Prachatice Základní škola Prachatice, Národní 1018 Základní škola Prachatice, Vodňanská 287 Základní škola Prachatice, Zlatá stezka 240 Základní škola Prachatice, Zlatá stezka 387
Odborný garant programu	Mgr. Lenka Králová
Odborní posuzovatelé	
Specifický program pro žáky se SVP (ano x ne)	Ne

1.2 Anotace programu

Vzdělávací program Obrazy z dějin je zaměřený na seznámení žáků 3.–5. ročník ZŠ s historií naší vlasti a rozšíření znalostí o naší historii. Děti a žáci získávají kladný vztah k ochraně kulturního dědictví, naučí se vnímat hodnotu odkazu minulosti. Využívá k tomu netradiční formy výuky založené na intenzivní spolupráci s knihovnou. Díky tomu se u dětí prohlubuje kladný vztah ke knihovně jako centru celoživotního vzdělávání, k historii a kultuře naší vlasti.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1.3 Cíl programu

Cílem programu je posílit a podněcovat u dětí zájem o historii a literaturu. Zároveň vytváří předpoklady pro studium a zkoumání historie a chápání věcí v souvislostech. Rozvíjí slovní zásobu, představivost a fantazii dětí. Podporuje kladný vztah ke čtenářství a smysl pro kulturní povědomí. Děti a žáci získávají kladný vztah k ochraně kulturního dědictví, naučí se vnímat hodnotu odkazu minulosti.

1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu

V programu se prolínají a žáci tak rozvíjejí všechny klíčové kompetence. Veškerý vzdělávací obsah, činnosti i aktivity obsažené v projektu přispívají k utváření a rozvíjení těchto kompetencí. Rozvíjené kompetence vycházejí z RVP pro školní vzdělávání.

Schopnost učit se

Tuto kompetenci žáci získají v tematickém bloku č. 1, č. 2 a č. 3

- žák se naučí vybírat různé metody, strategie, projeví zájem o učení, zájem o poznání něčeho nového
- žák se naučí vyhledávat a třídit informace a rozlišovat jejich důležitost
- žák si dává věci do souvislostí a vyvozuje závěry
- žák se seznámí s různými typy materiálů, které mu pomohou při získávání nových zkušeností a poznatků
- žák získá pozitivní vztah k učení, hodnotí výsledky svého učení
- žák se učí rozeznat a pochopit problém, promýšlí a plánuje způsob řešení problému
- žák se učí vyhledávat informace k řešení problému, zkouší používat různé varianty
- žák se učí samostatně, ale i ve dvojici či skupině řešit daný problém a hledat možnosti a způsoby jeho řešení
- žák se učí ověřit si správnost řešení problému a obhájit své řešení, popř. řešení celé skupiny

Komunikace v mateřském jazyce

Tuto kompetenci žáci získají v tematickém bloku č. 1, č. 2 a č. 3

- žák dokáže srozumitelně vyjádřit své myšlenky, vyjadřuje se výstižně, kultivovaně v mluveném i psaném projevu
- žák dokáže diskutovat, vhodně reaguje na promluvy druhých lidí
- žák využívá taky neverbální komunikaci – gesta, mimiku
- žák se učí obhajovat svůj názor

Sociální a občanské schopnosti

Tuto kompetenci žáci získají v tematickém bloku č. 1, č. 2 a č. 3

- žák se podílí na vytváření pravidel práce ve skupině, na základě přijetí role ve skupině ovlivňuje výsledek společné práce
- žák se snaží upevňovat mezilidské vztahy, podílí se na utváření příjemné atmosféry v kolektivu
- žák poskytne pomoc nebo v případě potřeby o ni požádá
- žák se učí spolupracovat s druhými, vnímá, co dělají, co si myslí ostatní
- žák si je vědom svých práv a povinností
- žák se rozhoduje a chová zodpovědně
- žák využívá znalosti a zkušenosti získané v různých předmětech

Kulturní povědomí a vyjádření

Tuto kompetenci žáci získají v tematickém bloku č. 1, č. 2 a č. 3

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

- žák poznává naše tradice a kulturní, historické dědictví naší země

Schopnost práce s digitálními technologiemi

Tuto kompetenci žáci získají v tematickém bloku č. 1, č. 2 a č. 3

- žák používá digitální technologie, s jejich pomocí se učí hledat a ověřovat získané informace
- žák poznává digitální technologie a učí se práci s nimi

1.5 Forma

Podle vztahu k osobnosti žáka:

Hromadná (frontální) je využívána zejména v úvodech programu, při zopakování učiva, vysvětlení další práce či zhodnocení práce. V podobě frontální výuky je umožněno žákům ve velké skupině předat informace uspořádaně a přehledně.

Skupinová (kooperativní) je v programu využívána nejvíce. Program nemá připomínat výuku ve škole, má být pro děti co nejvíce zábavný, netradiční. Skupinová práce umožňuje žáky rozdělit do menších útvarů. V každé skupině si žáci práci rozdělí, budou si pomáhat a každý ve skupině bude mít odpovědnost za splnění daného úkolu, za dosažení co nejlepšího výsledku, což přispívá k rozvoji sociálních vztahů.

Samostatná (individuální) práce je v programu také využita. Tato práce přispívá ke schopnosti samostatného řešení, k rozvoji slovní zásoby, fantazie, představivosti.

Vzdělávací program probíhá v knihovně, což je pro děti netradiční prostředí k výuce, dále pak v upravených prostorách školy a na exkurzích.

Podle délky trvání:

Výuka v 1,5 hodinových blocích (2 vyučovací hodiny), prodloužená výuka na exkurzích (2 hodiny a více).

1.6 Hodinová dotace

Vzdělávací program je naplánován na 20 vyučovacích hodin, z čehož je počítáno se dvěma exkurzemi po dvou vyučovacích hodinách, ostatní části programu jsou po 45 minutách. Celkem tedy 16 vyučovacích hodin a 4 hodiny exkurzí.

1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny

Vzdělávací program je určen pro žáky 3.–5. ročníku ZŠ. Maximální počet žáků je 30 a mohou být vytvořeny i skupiny smíšené z žáků 3.–5. ročníku. Vzdelávací program byl ověřován u žáků 4. ročníku.

1.8 Metody a způsoby realizace

Ve vzdělávacím programu jsou uplatňovány metody:

Výklad: /Pravěk/, /pojmy – kněz, mnich, kníže, rotunda, bazilika, křesťanství/, /středověk/, /středověké město, středověká vesnice/, /alchymistická dílna, horoskop, hvězdářský dalekohled/

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Diskuze, rozhovor: /Knihy o pravěku/, /shrnutí a vyhodnocení poznatků období pravěku/, /Co jsou pověsti/, /první Přemyslovci/, /poselství sv. Václava/, /Přemyslovští králové/, /Jan Lucemburský/, /Karel IV. /, /husité/, /řemesla a cechy/, /renesance, Rudolf II. /

Vypravování: /Knihy o pravěku/, /Jan Hus/, /pověst O Husově skále/, /Rudolf II. /

Četba: /Pověsti/, /pověst O Husově skále/

Práce s textem: /pracovní list „Život v pravěku“, „Období pravěku“, „Jaká doba je na obrázku?“/, /křížovka – „České země v pravěku“/, /pracovní listy „Postavy z pověstí“, „Popletené pověsti“/, /chorál „Svatý Václave“/, /pracovní listy „O knížeti Václavovi“, „První Přemyslovci“/, /Hledání královského pokladu/, /pracovní list „Jan Hus“, „Poznej, co je na obrázku“, „Husitské zbraně“/, /přesmyčky – Husitské zbraně/, /pracovní list „Středověká vesnice“, „Středověké město“/, /Listina pro založení cechu/, /pracovní list Renesance, Rudolf II. /

Názorně–demonstrační metody: /obrázky období pravěku/, /knihy o pravěku/, /Přemyslovská knížata/, /instruktáž – psaní brkem, pečetění poselství/, /instruktáž – Hledání královského pokladu/, /Přemyslovci – králové/, /Jan Lucemburský, Karel IV. /, /Husova světnička, Husův dům/, /obrázky z doby husitské/, /Jan Hus, Jan Žižka/, /instruktáž – skupinová práce z období renesance/

Napodobování: /staré písmo/

Manipulování, experimentování: /psaní brkem/, /zapečetění poselství/, /husité – skládání obrázků do celku/, /stavba zámku, alchymistické dílny, vytvoření dalekohledu/

Řešení problémů: /Dominové karty s postavami z našich pověstí/, /karty s postavami z našich pověstí/, /Popletené pověsti/, /sestavení vlastního písma/, /husité – skládání obrázků do celku/, /stavba vozové hradby/, /zakládání řemeslnického cechu/, /podoba vývěsního štítu/, /skupinová práce – Renesance/

Didaktické hry: /dominové karty s postavami z pověstí/, /přiřazování karet z pověstí/, /Kdo jsem?/, /Hledání královského pokladu/

Dramatizace: /Život v pravěké tlupě/, /Pověsti/

Objevování: /Hledání královského pokladu/

Exkurze: /Praha – Pražský hrad/, /Karlštejn/

1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace

Tematický blok (České země v pravěku) č. 1 – 4 hodiny

První tematický blok je rozdělen do dvou podtémat. V první části se žáci seznamují s počátkem našich dějin a s kouzelnými kostičkami pejska Vavříka, který nás provází celým vzdělávacím programem. První kouzelná kostička nás zanechá do našich nejstarších dějin. Žáci se seznámí s dobou kamennou, s příběhy, které můžeme najít v knihách od Eduarda Štorcha. V druhé části vyhledávají a třídí postavy z našich pověstí, ve skupinové práci pověsti dramatizují.

Téma č. 1 (Doba pravěku) – 2 hodiny

V této části probíhá uvítání v knihovně, seznámení s lektorkami a s obsahem vzdělávacího programu. Po úvodu do programu následují ukázky z knih, které se zabývají tematikou pravěku. Poté žáci pracují s pracovními listy individuálně i ve skupinách, třídí získané poznatky.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Téma č. 2 (Naše minulost v pověstech) – 2 hodiny

Druhé téma probíhá v knihovně. Žáci vyhledávají literaturu s tematikou pověstí našeho národa, pracují s knihami kouzelného čtení, s obrázkovým dominem, s pracovními listy. Pracují převážně ve skupinách, vybírají pověst, která je nejvíce zaujala a tuto pověst dramatizují.

Tematický blok (Od středověku k novověku) č. 2 – 8 hodin

V druhém tematickém bloku se žáci zabývají dobou středověku. Třídí a vyhledávají informace, dávají si poznatky do souvislostí. Aktivita jsou zaměřeny na spolupráci mezi žáky a na pomoc, na rozvoj fantazie a představivosti žáků.

Téma č. 1 (První Přemyslovci, Svatý Václav) – 2 hodiny

Žáci se seznamují s pojmy křesťanství, kněží, mniši, knížectví. Rozvíjí poznatky o knížeti Václavovi, ve skupinách sestavují vlastní písmo. Individuálně pracují s pracovními listy, ve kterých si upevňují poznatky o době prvních Přemyslovců.

Téma č. 2 (Přemyslovští králové, Karel IV.) – 2 hodiny

V úvodu tohoto tématu žáci získávají potřebné informace o době přemyslovských králů a nástupu Lucemburků na český trůn, Karlu IV. Na základě získávaných indicií vyhledávají královský poklad (korunovační klenoty). Pracují v menších skupinách.

Téma č. 3 (Jan Hus, Jan Žižka) – 2 hodiny

Žáci vyhledávají a třídí poznatky o Janu Husovi a Janu Žižkovi. Zjišťují souvislosti mezi Husincem, Prachaticemi a Janem Husem. Ve skupinách sestavují znak husitů, husitské zbraně a vytvářejí vlastní vozovou hradbu. Pracují s pracovními listy.

Téma č. 4 (Život ve středověku) – 2 hodiny

K získávání poznatků o této době žáci využívají texty, obrázkové materiály, karty. Seznamují se s pojmem cech. Ve skupinách zakládají svůj vlastní cech, vytváří pravidla tohoto cechu a jeho zaměření, tvoří návrh vývěsního štítu.

Tematický blok (Začátek novověku) č. 3 – 4 hodiny

V závěrečném bloku programu se zabývají dobou renesance, ve dvojicích si vybírají panovníka, který je nejvíce zaujal, sbírají o něm další informace. Poznatky o tomto panovníkovi prezentují před ostatními žáky. Na závěr žáci hodnotí v diskuzi průběh vzdělávacího programu, co je nejvíce zaujalo, co se jim nelíbilo.

Téma č. 1 (Rudolf II., renesance) – 2 hodiny

Tato část programu probíhá ve speciálně upravené učebně ZŠ. Aktivita žáků jsou zaměřeny na skupinovou práci a na zpracování poznatků o době vlády Rudolfa II. Ve skupinách žáci tvoří alchymistickou dílnu, navrhují stavbu zámku, sestavují horoskop a dalekohled, vytváří zámeckou zahradu. Práce budou prezentovány v prostorách školy.

Téma č. 2 (Vyber si svého panovníka) – 2 hodiny

V posledním tématu programu pracují žáci ve dvojicích. Vybírají si panovníka, který je nejvíce zaujal, vyhledávají o něm informace, prezentují získané informace před ostatními žáky. Na závěr programu probíhá diskuze, kde žáci mají prostor k vlastnímu vyjádření o programu.

Tematický blok (Exkurze)- 4 hodiny

Exkurze Praha – 2 hodiny

Na exkurzi žáci navštíví Prahu a její významné památky- Pražský hrad, katedrálu Sv. Víta, Zlatou uličku.

Exkurze Karlštejn – 2 hodiny

Na exkurzi žáci navštíví hrad Karlštejn, absolvují prohlídku hradu.

K oběma exkurzím jsou také připravené pracovní listy a interaktivní činnosti. Obě exkurze je také možné uskutečnit online formou.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1.10 Materiální a technické zabezpečení

Prostory pro výuku ve školní třídě a v knihovně (využity nově vytvořené koutky pro vzdělávací programy).

Materiální zabezpečení: Psací potřeby, pastelky, prázdné listy A3, bloky, připojení k internetu, pracovní listy, stolní PC, tablet, interaktivní tabule, pexeso s postavami z našich pověstí, pergamenový papír, barevné papíry, čtvrtky A3, obrázkové materiály.

Exkurze: Dopravní prostředek dle velikosti cílové skupiny, prostor pro výuku, psací potřeby, pracovní listy...

1.11 Plánované místo konání

1. Dětské oddělení Městské knihovny, čtenářský klub
2. Speciálně připravená učebna ZŠ
3. Exkurze – Praha, hrad Karlštejn

1.12 Způsob vyhodnocení realizace programu v období po ukončení projektu

Vzdělávací program se může realizovat kompletně nebo lze použít pouze jeho části. Při kompletní realizaci je třeba brát v úvahu jeho časovou náročnost. Za těchto podmínek by se program mohl uplatnit jako vlastivědně zaměřený zájmový útvar při ZŠ nebo DDM, případně jako tematicky zaměřený oddíl volnočasové dětské organizace. Při použití pouze části programu je uplatnění variabilnější – jednotlivé kapitoly se mohou stát součástí formální výuky a vhodně doplnit a rozšířit učivo českého jazyka, vlastivědy, výtvarné výchovy, pracovní výchovy, matematiky aj., v neformálním vzdělávání mohou být náplní besed knihoven.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu

Počet realizátorů/lektorů:

Položka		Předpokládané náklady
Celkové náklady na realizátory/lektory		5750
z toho	<i>Hodinová odměna pro 1 realizátora/lektora včetně odvodů</i>	250
	<i>Ubytování realizátorů/lektorů</i>	0
	<i>Stravování a doprava realizátorů/lektorů</i>	0
Náklady na zajištění prostor		24250
Ubytování, stravování a doprava účastníků		20000
z toho	<i>Doprava účastníků</i>	20000
	<i>Stravování a ubytování účastníků</i>	0
Náklady na učební texty		3000
z toho	<i>Příprava, překlad, autorská práva apod.</i>	0
	<i>Rozmnožení textů počet stran:</i>	3000
Režijní náklady		1250
z toho	<i>Stravné a doprava organizátorů</i>	0
	<i>Ubytování organizátorů</i>	0
	<i>Poštovné, telefony</i>	1250
	<i>Doprava a pronájem techniky</i>	0
	<i>Propagace</i>	0
	<i>Ostatní náklady</i>	0
	<i>Odměna organizátorům</i>	0
Náklady celkem		30000
Poplatek za 1 účastníka		1000

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití

www.rvp.cz

https://www.massumavsko.cz/projekty/2797311/vzdelavame-spolecne/9068877/vp-obrazy-z-dejin-finalni-verze?fbclid=IwAR2jZ29WuHbtr54uYq6GJyr-bBkKTGFTd3fpPPfwn91xQLMLv_sjGboDNiA

Creative Commons 4.0 ve variantě BY

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

